"Bismillahi'r-Rahmani'r-Rahîm"

اَلْبَسْمَلَةُ

BESMELE

Çok esirgeyen, çok bağışlayan, çok seven Allah'ın adıyla

Kur'an-ı Kerimin ayetlerinden birinin özel adıdır. İslam literatüründe bu ilk ayeti okumaya da besmele denmektedir. Türkçe'de daha çok besmele çekmek veya besmele okumak denir.

Besmele, Kur'an'ın 114 suresinin 113'ünde giriş cümlesi olarak yer almaktadır. Ayrıca o, Neml suresinin 30. ayetinin de bir bölümüdür. Özgün şekliyle "Bismillahi'r-Rahmani'r-Rahîm" olan bu cümle dilimize, yaklaşık bir ifadeyle: "Çok esirgeyen, çok bağışlayan, çok seven Allah'ın adıyla" şeklinde çevrilebilir.

Besmeleye vücut veren 4 kelime (isim, Allah, Rahman, Rahîm) den 3'ü Allah'ın isimleri olup bunların ikisi bağış, esirgemek, cömertlik, affetmek anlamlarını taşımaktadır. Kur'an, en çok tekrarlanan ayetine bunları koyarak temel konusu olan Allah (veya ulûhiyet) ve insan-Allah ilişkisinde hâkim öğenin rahmet ve merhamet olduğuna dikkat çekmektedir.

اَلرَّحْمٰنُ اَلرَّحِيمُ

Rahman ve Rahîm'in kökü olan rahmet kelimesi (merhamet de bu köktendir) Kur'an'ın açık beyanlarına göre, Allah'ın hâkim niteliğidir. Kur'an, Enbiya suresi 107. ayette Son Peygamber'i de 'âlemlerin rahmeti' olarak nitelendirmektedir. O halde, şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: Kur'an'ın tanıttığı Allah ve Kur'an'ı insanlığa tebliğ eden Hz. Muhammed, her şeyden önce rahmet olarak belirginleşirler. Yani merhamet, şefkat ve sevgi olarak...

İslam ahlakı incitme, öldürme ifade edecek davranışlarda ve bu davranışlara izin veren sözlerde besmele ile başlamayı yasaklamıştır. Davranışın haklı ve evrensel gerekçelere dayanması durumu değiştirmez. Bunun içindir ki, Kur'an-ı Kerim'in savaşmaya izin veren ve putperestlere ültimatom içeren Tevbe suresi, besmelesiz başlayan bir suredir. (Besmelenin kozmik yeri ve anlamı hakkında bk. İbn Arabi; ***Fütuhat,*** 2/125, vd. 401 vd.)

Beyyine →